

کنترل حریم بصری براساس فرم کالبدی آشپزخانه های باز

مهرناز رمضانپور^{۱*}، سمانه فروغیان^۲

۱- کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه گلستان - گرگان. M.ramzanpour90@gmail.com

۲- کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه صنعتی شاهرود. Foroughian_samaneh@yahoo.com

چکیده

مسئله محرمیت موضوعی است که در تمامی فضاهای معماری ایران همواره مورد توجه بوده است، این مسئله در فضاهای مسکونی به طور خاص اهمیت پیدا می کند. آشپزخانه در قدیم تنها به عنوان انبار مواد و مطبخ مورد استفاده قرار می گرفته و در درجه بالای اهمیت در چیدمان فضایی خانه نبوده است ولی با گذشت زمان این فضا به عنوان فضای اصلی خانه در کنار عرصه های عمومی داخل خانه تبدیل شد و مبلمان این عرصه اهمیت بیشتری پیدا کرد و حتی امروزه در پاره ای از موارد جز مبلمان، هیچ حد و مرز فضایی بین آشپزخانه و فضای زندگی وجود ندارد. این مسئله علاوه بر محاسنی که به دنبال داشته مشکلاتی نیز به همراه داشته است که مهمترین آن مسئله محرمیت و نادیده گرفتن آن است، در این مقاله سعی بر آن است با مطالعه مباحث مربوط به محرمیت و ماهیت آن و همچنین تاثیرات کاربردهای آشپزخانه در زندگی امروزی به فرمی رسید که این مشکل را حل کند. به منظور بررسی فرضیه معیارهای فرمی و رسیدن به فرمی با بیشترین قابلیت برای کنترل حریم های بصری پرسشنامه ای طراحی می شود و نتایج بدست آمده مقایسه شده و مورد تحلیل قرار می گیرند، در نهایت فرم مورد نظر به عنوان راهکاری برای حل مشکل حریم بصری جمع بندی و ارایه می گردد.

واژه های کلیدی: محرمیت، آشپزخانه، فرم، حریم بصری

۱- مقدمه

«خانه بیش از آنکه ساختاری کالبدی باشد نهادی است با عملکردی چند بعدی متأثر از اجتماع، فرهنگ، آئین مذهبی، اقتصاد و شرایط محیطی، و از آنجایی که ساخت «خانه» خود امری فرهنگی است، شکل و سازمان آن نیز، متأثر از فرهنگی است که خانه محصول آن است» خانه ها منطبق بر فرهنگ ها بوده و انتظام فضایی آنها نشان دهنده روابط اجتماعی افراد ساکن می باشد. «در بررسی فرم خانه در هفتاد و سه فرهنگ مختلف مشاهده گردید که میزان تقسیم بندی فضای داخلی خانه بستگی به میزان پیچیدگی اجتماعی - سیاسی در آن فرهنگ دارد» (گیفورد، ۸۵، ۱۳۷۷)

هر سکونتگاه مجموعه ای فرهنگی - کالبدی است که بر اساس فعالیت ساکنین آن شکل گرفته و انسان ها بسته به فرهنگی که در آن رشد یافته اند، از الگوهای رفتاری خاص پیروی می کنند در نتیجه فضاها و خصوصیات آنها وابستگی شدیدی به نحوه پیاده شدن این الگوها دارند. به عبارت دیگر هر فعالیت و رفتار حریم و قلمرو خاص خود را داراست و متعاقباً هر فضا نیز دارای حریم و حرمت خود می شود. (علی الحسائی، ۱۳۸۷، ۲۲)